

Υπόθεση C-630/23

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία υποβολής:

17 Οκτωβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο, Ουγγαρία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

26 Σεπτεμβρίου 2023

Αναιρεσείοντες:

ZH

KN

Αναιρεσίβλητη:

AxFina Hungary Zrt.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Καθορισμός του εύρους και της εφαρμογής των εννόμων συνεπειών σε περίπτωση που ρήτρα καταναλωτικής συμβάσεως συνομολογηθείσας σε ξένο νόμισμα, σύμφωνα με την οποία ο καταναλωτής αναλαμβάνει απεριόριστα τον συναλλαγματικό κίνδυνο, είναι καταχρηστική και έχει ως αποτέλεσμα την ολική ακυρότητα της συμβάσεως.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές. Άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Έχει η έκφραση «[η σύμβαση] μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες» του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (στο εξής: οδηγία 93/13), την έννοια ότι σύμβαση που συνάπτεται με καταναλωτή και συνομολογείται σε ξένο νόμισμα μπορεί να εξακολουθήσει να ισχύει χωρίς συμβατική ρήτρα που αφορά την κύρια παροχή της σύμβασεως και μετακυλίζει τον συναλλαγματικό κίνδυνο στον καταναλωτή χωρίς περιορισμό, λαμβανομένου υπόψη ότι το δίκαιο του κράτους μέλους ρυθμίζει τη διαδικασία μετατροπής νομίσματος με νομοθετικές διατάξεις αναγκαστικού δικαίου;

Είναι συμβατή με τα άρθρα 1, παράγραφος 2, 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, η δικαστική πρακτική κράτους μέλους (βασιζόμενη σε ερμηνεία του εθνικού δικαίου η οποία πραγματοποιείται υπό το πρίσμα της οδηγίας και σέβεται τις ερμηνευτικές αρχές του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης) κατά την οποία, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της απαγορεύσεως του αδικαιολόγητου πλουτισμού,

- α) διατάσσεται η επιστροφή στον καταναλωτή (ή η εκκαθάριση προς όφελός του) των ποσών που εισέπραξε ο πιστωτικός φορέας βάσει της ρήτρας που κρίθηκε καταχρηστική, χωρίς ωστόσο να διατάσσεται *restitutio in integrum* (επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση), διότι ειδική διάταξη του εθνικού δικαίου αποκλείει την πιθανή αυτή έννομη συνέπεια της ακυρότητας, ούτε να εφαρμόζονται αυτοτελώς οι κανόνες του αδικαιολόγητου πλουτισμού, διότι το εθνικό δίκαιο δεν προβλέπει την εν λόγω έννομη συνέπεια της ακυρότητας της σύμβασεως, αλλά αντίθετα, ο καταναλωτής απαλλάσσεται από τις ιδιαίτερα βλαπτικές γι' αυτόν συνέπειες και ταυτόχρονα αποκαθίσταται η ισορροπία της σύμβασεως μεταξύ των συμβαλλομένων μερών μέσω της εφαρμογής της κύριας έννομης συνέπειας που προβλέπει το δίκαιο του κράτους μέλους για την περίπτωση ακυρότητας, ήτοι της επικύρωσης της σύμβασεως κατά τρόπον ώστε οι καταχρηστικές ρήτρες να μην επιβάλλουν καμία υποχρέωση στον καταναλωτή, αλλά οι λοιποί (μη καταχρηστικοί) όροι της σύμβασεως (συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν συμβατικούς τόκους και λοιπά έξοδα) να εξακολουθούν να δεσμεύουν σύμφωνα με τους ίδιους όρους τα συμβαλλόμενα μέρη;
- β) σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η επικύρωση της σύμβασεως, κηρύσσεται, ως έννομη συνέπεια της ακυρότητας και προς τον σκοπό εκκαθαρίσεως των λογαριασμών, η διατήρηση των αποτελεσμάτων αυτής μέχρι την έκδοση αποφάσεως και διενεργείται εκκαθάριση των λογαριασμών μεταξύ των μερών κατ' εφαρμογήν της αρχής της απαγορεύσεως του αδικαιολόγητου πλουτισμού;

2. Κατά τον προσδιορισμό των εννόμων συνεπειών συμβάσεως που κρίνεται άκυρη για τον ανωτέρω λόγο, μπορεί να κριθεί ανεφάρμοστη διάταξη της νομοθεσίας κράτους μέλους, η οποία τέθηκε σε ισχύ μεταγενέστερα και εισήγαγε εφεξής την υποχρεωτική μετατροπή σε φιορίνια, για τον λόγο ότι η διάταξη αυτή, συνεπεία του καθορισμού της συναλλαγματικής ισοτιμίας, μετακυλίζει ένα μέρος του συναλλαγματικού κινδύνου στον καταναλωτή, ο οποίος –λόγω της καταχρηστικής συμβατικής ρήτρας– θα έπρεπε να απαλλαγεί πλήρως από τον κίνδυνο αυτό;
3. Σε περίπτωση που το δίκαιο της Ένωσης δεν παρέχει τη δυνατότητα επικυρώσεως της συμβάσεως ή της διατηρήσεως των αποτελεσμάτων αυτής σε περίπτωση ακυρότητας, ποιες είναι οι έννομες συνέπειες, με την αντίστοιχη θεμελίωσή τους στη νομική θεωρία, οι οποίες θα πρέπει στην περίπτωση αυτή να επιβάλλονται contra legem, ανεξαρτήτως της εθνικής νομοθεσίας που διέπει τις έννομες συνέπειες και βάσει αποκλειστικά και μόνον του δικαίου της Ένωσης, λαμβανομένου υπόψη ότι η οδηγία 93/13 δεν ρυθμίζει τις έννομες συνέπειες της ακυρότητας;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές: άρθρα 1, παράγραφος 2· 6, παράγραφος 1· και 7, παράγραφος 1.

Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) της 3ης Οκτωβρίου 2019, Dziubak (C-260/18, EU:C:2019:819).

Απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 2022, Lombard Lízing (C-472/20, EU:C:2022:242).

Απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Απριλίου 2023, AxFina Hungary (C-705/21, EU:C:2023:352).

Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 2023, Bank M. [αποτελέσματα της ακυρώσεως της συμβάσεως (C-520/21, EU:C:2023:478)].

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. νόμος (νόμος IV του 1959, για τη θέσπιση του αστικού κώδικα· στο εξής: παλαιός αστικός κώδικας): άρθρα 209, παράγραφοι 1 και 4· 209/A, παράγραφος 2· 237, παράγραφοι 1 και 2· 361, παράγραφος 1· και 363, παράγραφος 1.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (νόμος XXXVIII του 2014 περί ρυθμίσεως ορισμένων

ζητημάτων σχετικά με την απόφαση που εξέδωσε το Κúria χάρin της ομοιόμορφης ερμηνείας του δικαίου σχετικά με τις συμβάσεις δανείου μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και καταναλωτών· στο εξής: νόμος DH 1): άρθρα 3, και 4.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (νόμος XL του 2014, σχετικά με τους κανόνες που έχουν εφαρμογή στην εκκαθάριση λογαριασμών που προβλέπεται από τον νόμο XXXVIII του 2014 για τη ρύθμιση ορισμένων ζητημάτων σχετικά με την απόφαση του Kúria για τη διασφάλιση ομοιόμορφης ερμηνείας του δικαίου που διέπει τις δανειακές συμβάσεις μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των καταναλωτών, και άλλες διατάξεις· στο εξής: νόμος DH2): άρθρα 3, 4 και 37.

Egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos ζητήματα rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvény (νόμος CXLV του 2015 περί ρυθμίσεως θεμάτων σχετικά με τη μετατροπή σε φιορίνια απαιτήσεων που απορρέουν από ορισμένες δανειακές συμβάσεις που έχουν συναφθεί με καταναλωτές· στο εξής: νόμος DH7): άρθρα 3, 9, 12, 13 και 15.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η εταιρεία AxFina Hungary Zrt. (στο εξής: AxFina), υπό την ιδιότητα της εκμισθώτριας, και ο ZH, υπό την ιδιότητα του μισθωτή, συνήψαν στις 21 Ιουνίου 2007 –με την ανάληψη αλληλέγγυας εγγυητικής ευθύνης από τον KN– σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης σε ξένο νόμισμα [ελβετικό φράγκο (CHF)] για την αγορά ενός επιβατικού αυτοκινήτου. Ο μισθωτής επέλεξε ως μέθοδο εκκαθάρισεως των διαφορών που προκύπτουν λόγω συναλλαγματικών διακυμάνσεων την καταβολή 120 σταθερών μηνιαίων δόσεων και τη διενέργεια της εν λόγω εκκαθάρισεως κατά τη λήξη της συμβατικής περιόδου. Η AxFina κατέβαλε στον προμηθευτή το τίμημα αγοράς του μισθωμένου οχήματος και ο ZH το παρέλαβε στην κατοχή του. Στις 7 Μαΐου 2013, η AxFina προέβη σε καταγγελία της συμβάσεως χρηματοδοτικής μίσθωσης με άμεσα αποτελέσματα λόγω υπερημερίας ως προς την καταβολή των οφειλόμενων ποσών από πλευράς ZH και KN, με αποτέλεσμα το σύνολο της οφειλής που απορρέει από τη σύμβαση να καταστεί απαιτητό και εφάπαξ καταβλητέο.
- 2 Η AxFina άσκησε αγωγή κατά των ZH και KN, υποστηρίζοντας ότι, ενόψει της ακυρότητας της συμβάσεως λόγω του καταχρηστικού χαρακτήρα της ρήτρας σχετικά με τις διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η σύμβαση έπρεπε να επικυρωθεί με αναδρομικά αποτελέσματα και οι εναγόμενοι να υποχρεωθούν να καταβάλουν το κεφάλαιο και τους τόκους. Το αιτούμενο κεφάλαιο

περιελάμβανε επίσης το ποσό που προέκυπτε από τις διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

- 3 Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε με την απόφασή του ότι η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης ήταν άκυρη λόγω του καταχρηστικού χαρακτήρα της ρήτηρας σχετικά με την ανάληψη του συναλλαγματικού κινδύνου. Επισήμανε ότι, ως έννομη συνέπεια της ακυρότητας, οι ΖΗ και ΚΝ υποχρεούνταν να αναλάβουν τον εν λόγω κίνδυνο μέχρι ενός ορισμένου ορίου. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο μείωσε την απαίτηση της AxFina κατά το ποσό που υπερέβαινε το καταβλητέο από τον ΖΗ σε περίπτωση που η σύμβαση είχε συναφθεί σε ουγγρικά φιορίνια [(HUF)· στο εξής: φιορίνια].
- 4 Οι ΖΗ και ΚΝ άσκησαν έφεση, στο πλαίσιο της οποίας το δευτεροβάθμιο δικαστήριο επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση, κρίνοντας ότι η μέθοδος εκκαθαρίσεως των λογαριασμών που εφάρμοσε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν αντίκειται ούτε στο ουγγρικό δίκαιο ούτε στο δίκαιο της Ένωσης. Κατά την άποψή του, το μη αναστρέψιμο της υπηρεσίας που παρέχεται στο πλαίσιο της συμβάσεως χρηματοδοτικής μίσθωσης αποκλείει την επαναφορά στην προτέρα κατάσταση.
- 5 Με την ασκηθείσα αναίρεσή τους κατά της τελεσίδικης αποφάσεως, οι ΖΗ και ΚΝ ζητούν να αναιρεθεί η τελευταία και να απορριφθεί η αγωγή και, επικουρικώς, να υποχρεωθεί το πρωτοβάθμιο δικαστήριο να διεξάγει νέα δίκη προκειμένου να επικυρώσει τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης και να διενεργήσει νέα εκκαθάριση των λογαριασμών μεταξύ των διαδίκων.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 6 Κατά την άποψη των ΖΗ και ΚΝ, η σύμβαση είναι άκυρη διότι, μεταξύ άλλων, δεν περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον συναλλαγματικό κίνδυνο.
- 7 Οι ΖΗ και ΚΝ υποστηρίζουν ότι, εκτός αν ο καταναλωτής το ζητήσει ρητά, δεν εφαρμόζονται στην έννομη σχέση μεταξύ των διαδίκων οι διατάξεις του ουγγρικού δικαίου οι οποίες, προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας της καταστάσεως που διαμορφώνεται λόγω των συναλλαγματικών διακυμάνσεων, επιβάλλουν την εφαρμογή της επίσημης συναλλαγματικής ισοτιμίας της εθνικής τράπεζας της Ουγγαρίας αντί της ισοτιμίας που κηρύσσεται καταχρηστική, προβλέποντας ότι η εκκαθάριση των λογαριασμών γίνεται με βάση την εν λόγω επίσημη συναλλαγματική ισοτιμία, καθώς επίσης αποκλείουν την επαναφορά στην προτέρα κατάσταση και διατάσσουν τη μετατροπή σε φιορίνια των απαιτήσεων που απορρέουν από τις δανειακές συμβάσεις.
- 8 Οι ΖΗ και ΚΝ θεωρούν ότι το δικαστήριο δεν μπορεί να τροποποιήσει το περιεχόμενο ενός καταχρηστικού όρου. Εάν τα μέρη το επιθυμούν και το ζητήσουν, η σύμβαση μπορεί να επικυρωθεί με την απάλειψη των άκυρων ρητρών. Κατά συνέπεια, οι ρήτρες που οδήγησαν στην ακυρότητα της συμβάσεως δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, αλλά ο καταναλωτής υποχρεούται να καταβάλει

τα μηνιαίως καταβαλλόμενα ποσά που προβλέπονται στη σύμβαση μέχρις εξοφλήσεως των 120 δόσεων.

- 9 Η AxFina δεν κατέθεσε απαντητικό υπόμνημα επί της αναιρέσεως.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασεως περί παραπομπής

- 10 Σύμφωνα με την ουγγρική νομολογία, οι κύριες και ισοδύναμες συνέπειες που επέρχονται σε περίπτωση ακυρότητας είναι η επαναφορά στην προτέρα κατάσταση (*restitutio in integrum*) και, εάν η αιτία της ακυρότητας μπορεί να εξαλειφθεί, η επικύρωση της συμβάσεως με αποτελέσματα *ex tunc*. Εάν δεν είναι δυνατή ή επιθυμητή η επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που βρίσκονταν πριν τη σύναψη της συμβάσεως –λόγω του μη αναστρέψιμου χαρακτήρα της, είτε *ab initio*, είτε *a posteriori*– και η σύμβαση δεν μπορεί επίσης να επικυρωθεί, το δικαστήριο αποφασίζει τη διατήρηση των αποτελεσμάτων αυτής μέχρι την έκδοση της αποφάσεως και, ενδεχομένως, διατάσσει την χρηματική αποζημίωση της αξίας της παροχής που παρέμεινε χωρίς αντάλλαγμα.
- 11 Κατά την άποψη του Κύρια, από τις έννομες συνέπειες της ακυρότητας που προβλέπει το ουγγρικό δίκαιο, η επικύρωση της συμβάσεως είναι εκείνη που ικανοποιεί επαρκώς τα συμφέροντα του καταναλωτή και συνάδει επίσης με τις αρχές που κατοχυρώνει το δίκαιο της Ένωσης. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η επικύρωση της συμβάσεως, η τελευταία μπορεί να κριθεί ως παράγουσα έννομα αποτελέσματα, συνοδευόμενη από εκκαθάριση των λογαριασμών μεταξύ των μερών και τηρουμένης της αρχής της απαγορεύσεως του αδικαιολόγητου πλουτισμού, γεγονός το οποίο επίσης πληροί τις ανωτέρω απαιτήσεις. Διατηρώντας τα έννομα αποτελέσματα της άκυρης συμβάσεως, το δικαστήριο δεν επιβάλλει την εκτέλεση της τελευταίας, αλλά περιορίζεται στη διενέργεια εκκαθαρίσεως των λογαριασμών μεταξύ των μερών.
- 12 Κατά τη θέσπιση της ουγγρικής νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών –με την οποία ορίζεται ο καταχρηστικός χαρακτήρας τόσο των διακυμάνσεων της συναλλαγματικής ισοτιμίας που εφαρμόζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όσο και των συμβατικών ρητρών που θεμελιώνουν το δικαίωμα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να τροποποιούν μονομερώς τη σύμβαση– ο νομοθέτης επέλεξε συνειδητά να αποκλείσει από τις έννομες συνέπειες της ακυρότητας την επαναφορά στην προτέρα κατάσταση. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τη σχετική διάταξη του ουγγρικού δικαίου, η έννομη συνέπεια της ακυρότητας της επίμαχης στην κύρια δίκη συμβάσεως χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να συνίσταται αποκλειστικά και μόνον είτε στην επικύρωση της συμβάσεως είτε στη διατήρηση των αποτελεσμάτων της τελευταίας για το χρονικό διάστημα μέχρι την έκδοση αποφάσεως.
- 13 Επομένως, το Κύρια θεωρεί ότι η επιδίωξη του δικαστηρίου να εφαρμόσει πρωτίστως την κύρια έννομη συνέπεια που προβλέπει το ουγγρικό δίκαιο, δηλαδή την επικύρωση της συμβάσεως, συνάδει με τον στόχο που θέτει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να

αποκαθίσταται η ισορροπία μεταξύ των μερών, με τη διατήρηση, κατά γενικό κανόνα, της ισχύος της συμβάσεως στο σύνολό της.

- 14 Με την απόφασή της 27ης Απριλίου 2023, AxFina Hungar, (C-705/21, EU:C:2023:352), το Δικαστήριο έχει ήδη παράσχει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις έννομες συνέπειες που τυγχάνουν μη εφαρμοστέες σε περίπτωση επικυρώσεως της συμβάσεως. Ωστόσο, δεν αντιμετώπισε όλα τα σχετικά ζητήματα νομικής ερμηνείας, ιδίως όσον αφορά τις εφαρμοστέες έννομες συνέπειες. Πράγματι, το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί επί όλων των συναφών ζητημάτων αναφορικά με τις έννομες συνέπειες που μπορούν να προκύψουν και, ως εκ τούτου, κρίνεται δικαιολογημένο να αποφανθεί επί των πρόσθετων ζητημάτων νομικής ερμηνείας που ανακύπτουν στην προκειμένη περίπτωση, η επίλυση των οποίων είναι αναγκαία για την έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας της υποθέσεως.
- 15 Από την άλλη πλευρά, με την απόφαση της 15ης Ιουνίου 2023, Bank M. (αποτελέσματα της ακυρώσεως της συμβάσεως) (C-520/21, EU:C:2023:478), η οποία εκδόθηκε κατόπιν προδικαστικής παραπομπής πολωνικού δικαστηρίου, το Δικαστήριο έκρινε ότι η σύμβαση ενυπόθηκου δανείου δεν μπορεί να εξακολουθήσει να υφίσταται μετά την απάλειψη των καταχρηστικών ρητρών που περιείχε, και ότι τα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 αντιτίθεται σε ερμηνεία του εθνικού δικαίου σύμφωνα με την οποία το πιστωτικό ίδρυμα έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον καταναλωτή αποζημίωση επιπλέον της επιστροφής του κεφαλαίου που χορηγήθηκε προς εκτέλεση της σύμβασης, καθώς και της καταβολής των νόμιμων τόκων υπερημερίας από την ημερομηνία όχλησης.
- 16 Ωστόσο, το ουγγρικό δίκαιο συνδέει την ακυρότητα της συμβάσεως με έννομες συνέπειες που διαφέρουν από τις προβλεπόμενες στην πολωνική νομοθεσία η οποία μνημονεύεται στην απόφαση επί της υποθέσεως C-520/21. Οι απαντήσεις που έδωσε το Δικαστήριο με αποφάσεις του μετά την υποβολή προδικαστικών ερωτημάτων από πλευράς πολωνικών δικαστηρίων (ή δικαστηρίων άλλων κρατών μελών) δεν μπορούν πάντα να προσαρμοστούν στο ουγγρικό νομικό πλαίσιο, λόγω των αποκλίσεων μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών και μεταξύ των μέσων νομικής προστασίας που προβλέπονται σε περίπτωση ακυρότητας. Η νομική κατάσταση είναι επίσης ουσιωδώς διαφορετική, διότι ο Ούγγρος νομοθέτης έχει θεσπίσει πολυάριθμους κανόνες που αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών και, ιδίως, στην περίπτωση των δανειακών συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές σε ξένο νόμισμα, όσον αφορά τη διαδικασία μετατροπής του νομίσματος η οποία αφορά το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως.
- 17 Το Κύρια υπογραμμίζει ότι δεν είναι σκόπιμο να λαμβάνονται υπόψη, με αποτέλεσμα *erga omnes*, τα στοιχεία που αναφέρονται στη νομολογία του Δικαστηρίου και αφορούν αποκλειστικά τη νομική κατάσταση που υφίσταται βάσει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους. Μια αντίθετη ερμηνεία, λαμβανομένου υπόψη του ουγγρικού νομοθετικού πλαισίου, θα οδηγούσε

αναπόφευκτα στην εφαρμογή του δικαίου *contra legem*, την οποία το Δικαστήριο θεωρεί επίσης αποφευκτέα.

- 18 Σύμφωνα με το Κύρια, η αρχή της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, η οποία οριοθετείται από τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, περιορίζεται από την ανάγκη ερμηνείας του δικαίου των κρατών μελών υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης. Υπό το πρίσμα αυτό, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να διασφαλίσει ότι ο καταναλωτής θα βρεθεί εν τέλει στην κατάσταση στην οποία θα τελούσε αν δεν είχε υπάρξει η ρήτρα που κρίθηκε καταχρηστική (αποφάσεις στις υποθέσεις C-705/21, σκέψη 47, και C-472/20, σκέψη 57).
- 19 Το γεγονός ότι το δικαστήριο επεδίωξε να εφαρμόσει πρωτίστως την κύρια έννομη συνέπεια που προέβλεπε ο παλαιός αστικός κώδικας, ήτοι την επικύρωση της συμβάσεως, συνάδει με τον επιδιωκόμενο στόχο του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, σύμφωνα με τον οποίο σκοπός της οδηγίας είναι η αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των μερών, με τη διατήρηση, κατά γενικό κανόνα, της ισχύος της συμβάσεως στο σύνολό της, και όχι η κήρυξη της ολικής ακυρότητας της συμβάσεως που περιέχει καταχρηστικές ρήτρες.
- 20 Δεδομένου ότι η αιτία της ακυρότητας συνίσταται στην έλλειψη διαφάνειας ως προς τις συνέπειες που επιφέρει στον καταναλωτή η ανάληψη του συναλλαγματικού κινδύνου, η αιτία αυτή μπορεί να εξαλειφθεί πλήρως στο πλαίσιο της επικυρώσεως της συμβάσεως διά της πλήρους απαλλαγής του καταναλωτή από τον εν λόγω κίνδυνο, κατά τρόπον ώστε να μην είναι αυτός ο οποίος τον αναλαμβάνει.
- 21 Η απάλειψη της καταχρηστικής συμβατικής ρήτρας δεν συνιστά απαγορευμένη τροποποίηση της συμβάσεως, δεδομένου ότι η σύμβαση μπορεί να εξακολουθήσει να υφίσταται χωρίς την εν λόγω ρήτρα. Ομοίως, δεν συνιστά μεταβολή της φύσεως του κύριου αντικειμένου της συμβάσεως. Δεν πρόκειται για εκτέλεση άλλου τύπου συμβάσεως (απόφαση C-260/18, σκέψεις 35 και 45), δεδομένου ότι εξακολουθεί να ισχύει η εκκαθάριση των λογαριασμών βάσει του ξένου νομίσματος, με τη διαφορά ότι ο συναλλαγματικός κίνδυνος δεν βαρύνει τον καταναλωτή αλλά την τράπεζα. Αντίθετα, προστατεύει τα συμφέροντα του καταναλωτή. Μια τέτοια λύση διασφαλίζει ότι η επιβαλλόμενη κύρωση είναι αποτελεσματική και αναλογική και, επιπλέον, εγγυάται την αποκατάσταση μιας πραγματικής ισορροπίας μεταξύ των μερών.
- 22 Το Κύρια έχει επίσης επισημάνει σε προηγούμενες αποφάσεις του ότι ο καταναλωτής, αφού ενημερωθεί δεόντως, έχει το δικαίωμα να παραιτηθεί από το σύστημα προστασίας, να μην επικαλεστεί τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας ρήτρας και να μη ζητήσει την εφαρμογή των αντίστοιχων εννόμων συνεπειών. Ωστόσο, εάν ο καταναλωτής δεν προβεί σε τέτοια δήλωση, η βούλησή του δεν είναι αποφασιστικής σημασίας για τον καθορισμό του τρόπου εφαρμογής των εννόμων συνεπειών της ακυρότητας, ούτε για τον προσδιορισμό του περιεχομένου των εν λόγω συνεπειών.

- 23 Το Κύρια επιδιώκει να αναπτύξει τη δική του νομολογία σχετικά με τις έννομες συνέπειες προκειμένου να ευθυγραμμίσει με τις αρχές του δικαίου της Ένωσης την εφαρμογή των κανόνων περί μετατροπής σε φιορίνια των απαιτήσεων που απορρέουν από δανειακές συμβάσεις. Θεωρεί σύμφωνη με τον σκοπό που θέτει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 την πρακτική του νομοθέτη κατά την οποία, σε περίπτωση ακυρότητας της σύμβασεως λόγω μετακλίσεως του συναλλαγματικού κινδύνου στον καταναλωτή, το εθνικό δικαστήριο δεν εφαρμόζει τον νόμο που προβλέπει τη μετατροπή σε φιορίνια των απαιτήσεων που απορρέουν από συμβάσεις δανείου με βάση υψηλότερη ισοτιμία από την ισχύουσα κατά τον χρόνο συνάψεως της σύμβασεως (και που προβλέπει επίσης ότι οι τόκοι υπολογίζονται με βάση το εθνικό νόμισμα).
- 24 Εκτός από τις προαναφερθείσες έννομες συνέπειες, η μη εφαρμογή των διατάξεων της ουγγρικής νομοθεσίας σχετικά με τη μετατροπή σε φιορίνια των απαιτήσεων που απορρέουν από συμβάσεις δανείων δίνει τη δυνατότητα πλήρους απαλλαγής του καταναλωτή από κάθε υποχρέωση πληρωμής που απορρέει από καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες.
- 25 Κατά συνέπεια, το Κύρια θεωρεί ότι απαιτείται ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ως προς το αν είναι σύμφωνη με τους στόχους που τίθενται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, και στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, μια ερμηνεία και εφαρμογή της ουγγρικής νομοθεσίας σύμφωνα με τις οποίες, σε περίπτωση ολικής ακυρότητας της σύμβασεως, το εθνικό δικαστήριο, ως έννομη συνέπεια της ακυρότητας, επικυρώνει αυτή με αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία συνάψεώς της, απαλείφοντας καταχρηστικές ρήτρες που παρέχουν ασαφείς πληροφορίες σχετικά με τον συναλλαγματικό κίνδυνο και μετακλίνουν αυτόν στον καταναλωτή. Κατά τον τρόπο αυτό, οι ρήτρες αυτές δεν συνεπάγονται πλέον καμία υποχρέωση για τον καταναλωτή (ο οποίος δεν χρειάζεται να φέρει τον συναλλαγματικό κίνδυνο, αλλά τον φέρει το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα), ενώ οι λοιπές μη καταχρηστικές ρήτρες της σύμβασεως (υποχρέωση καταβολής τόκων και άλλων επιβαρύνσεων κ.λπ.) εξακολουθούν να δεσμεύουν πλήρως τα μέρη.
- 26 Στο πλαίσιο αυτό, ένα ακόμη ζήτημα που ανακύπτει αφορά το κατά πόσον το σκεπτικό του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-705/21 έχει την έννοια ότι μόνον η εφαρμογή του εθνικού δικαίου που έχει ως αποτέλεσμα την περιέλευση των μερών στην κατάσταση στην οποία θα τελούσαν αν δεν είχε συναφθεί η σύμβαση που περιέχει τις καταχρηστικές ρήτρες είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης. Ερωτάται, επομένως, αν αποκλείεται πλήρως η προβλεπόμενη από το ουγγρικό δίκαιο έννομη συνέπεια της ακυρότητας, ήτοι η επικύρωση (της σύμβασεως), παρά το γεγονός ότι (σε αντίθεση με τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στην έκδοση της αποφάσεως στην υπόθεση C-705/21) η επικύρωση αυτή συνεπάγεται την απάλειψη των καταχρηστικών συμβατικών ρητρών και όχι την τροποποίηση του περιεχομένου των ρητρών αυτών.
- 27 Σε περίπτωση που η προτεινόμενη νομική ερμηνεία –δηλαδή η επικύρωση της σύμβασεως με αναδρομικά αποτελέσματα διά της απαλείψεως των καταχρηστικών ρητρών– δεν είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης, το Κύρια

ζητά από το Δικαστήριο να παράσχει περαιτέρω ερμηνευτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το ποιες έννομες συνέπειες, με την αντίστοιχη θεμελίωσή τους στη νομική θεωρία, βασιζόμενες άμεσα στο δίκαιο της Ένωσης, θα πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση άκυρης συμβάσεως ως αποτέλεσμα παροχής ασαφών πληροφοριών σχετικά με τον συναλλαγματικό κίνδυνο.

- 28 Λόγω της σοβαρότητας των νομικών ζητημάτων που εγείρονται με την παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το Κύγια ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί σε μείζονα σύνθεση επί της υποθέσεως.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ